NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT-EKSAMEN
MEI 2023

REKENINGKUNDE: VRAESTEL II

NASIENRIGLYNE

Tyd: 2 uur 100 punte

Hierdie nasienriglyne is opgestel vir gebruik deur eksaminators en hulpeksaminators van wie verwag word om almal 'n standaardiseringsvergadering by te woon om te verseker dat die riglyne konsekwent vertolk en toegepas word by die nasien van kandidate se skrifte.

Die IEB sal geen bespreking of korrespondensie oor enige nasienriglyne voer nie. Ons erken dat daar verskillende standpunte oor sommige aangeleenthede van beklemtoning of detail in die riglyne kan wees. Ons erken ook dat daar sonder die voordeel van die bywoning van 'n standaardiseringsvergadering verskillende vertolkings van die toepassing van die nasienriglyne kan wees.

IEB Copyright © 2023

VRAAG 1 BEGROTINGS

Hierdie vraag bestaan uit twee dele, Deel A en Deel B. Die twee dele moet as onafhanklik van mekaar beskou word.

Deel A

Verwys na die inligting aangaande Tshwane Traders.

1.1 Voltooi die Debiteure-invorderingskedule hieronder.

	Kredietverkope	Maart 2023	April 2023
Februarie 2023	1 080 000	594 000	-
Maart 2023	1 260 000	483 840 ☑ SIEN × 0,4 × 0,96	693 000 ☑ SIEN × 0,55
April 2023	1 650 000	-	633 600

Berekeninge:

1.2 Bereken die bedrag oninbare skuld wat op **30 April 2023** afgeskryf moet word.

1 080 000 × 5% = 54 000

1.3 Voltooi die uittreksel uit die Kontantbegroting hieronder.
Gebruik die spasie wat voorsien word om toepaslike berekeninge te toon.

Uittreksel uit die Kontantbegroting van Tshwane Traders		
	Maart 2023	**April 2023**
Ontvangste		
Kontantverkope	2 940 000	3 850 000
Kontantontvangste van debiteure		
Huur	55 000	0
Betalings		
Kontantaankope van voorraad	1 918 800	2 719 800 SIEN HIERONDER
Betalings aan krediteure	541 500	533 000 SIEN HIERONDER
Trekkings	40 000	40 000
Eiendomsbelasting en diensgelde	70 000	105 000

(12)

Berekening van kontantaankope: 3 437 500 + 300 000 + 40 000 × 0,8 × 0,9 = 2 719 800
Berekening van betaling aan krediteure: 2 625 000 + 40 000 = 2 665 000 × 0,2 = 533 000 OF 1 918 800 × 100/90 × 100/80 = 2 665 000 × 0,2 = 533 000
Ander berekeninge: Huur vir Maart is reeds in Februarie ontvang. April-huur is in Maart ontvang. Dus geen betaling in April nie. Diensgelde vir Februarie is uitstaande en sal in Maart betaal word, tesame met Maart.

IEB Copyright © 2023

1.4 Verskaf die volgende bedrae soos wat dit op die Geprojekteerde Staat van Omvattende Inkomste sal verskyn:

1.4.1 Korting toegestaan vir Maart 2023

1 260 000 × 0,4 = 504 000 × 4% = 20 160 ☑ Sien 1.1

1.4.2 Huurinkomste vir Maart 2023

50 000

Deel B

Verwys na die inligting aangaande Sawubona Stores.

Bestudeer die Kontantbegroting van Sawubona Stores vir April en Mei 2023, tesame met die werklike resultate behaal vir April en Mei 2023 om die vrae wat volg te beantwoord.

Let wel: Alle goedere word vir kontant verkoop en alle goedere word op krediet gekoop.

1.5 Verduidelik die belangrikheid daarvan om die begrote syfers met die werklike syfers wat vir dieselfde tydperk behaal is, te vergelyk.

Om afwykings te identifiseer en strenger beheer uit te oefen

1.6 Die eienaar is van mening dat die rekenmeester van Sawubona Stores die begroting vir **Mei 2023** goed beheer het. Lewer kommentaar oor hoe doeltreffend die begroting beheer is deur die werklike syfers met die begrote syfers vir Mei 2023 te vergelyk.

Haal TWEE syfers uit die gegewe inligting aan om hierdie standpunt te motiveer.

• Kantoorskryfbehoeftes R6 000 laer (20 000 teenoor 14 000)
• Ander uitgawes R18 000 laer (100 000 teenoor 82 000)

IEB Copyright © 2023

1.7 Met watter persentasie het die werklike kontantverkope vir April 2023 die bedrag wat vir dieselfde tydperk begroot is, oorskry?

(960 000 – 600 000 = 360 000) / 600 000 × 100 = 60%

1.8 Sawubona Stores werk met 'n vastebasis-voorraadvlak en hulle voeg 'n winsgrens van 50% op kosprys by op alle goedere wat verkoop word. Alle voorraad word op krediet gekoop en ten volle betaal aan die einde van die maand waarin dit gekoop is. Geen voorraad is deur die eienaar geskenk of geneem nie.

1.8.1 Het hulle die vastebasis-voorraadvlak gehandhaaf? Verskaf 'n toepaslike berekening om jou keuse te ondersteun.

☐ Ja, hulle het dit gehandhaaf
☒ Nee, hulle het dit nie gehandhaaf nie

Berekening: April: 960 000 × 100/150 = 640 000 maar slegs R500 000 betaal OF Mei: 480 000 × 100/150 = 320 000 maar slegs R300 000 betaal

1.8.2 Verskaf TWEE gevolge daarvan om **nie** 'n vastebasis-voorraadvlak te handhaaf nie en dui die effek aan wat dit op die winsverdienste van die onderneming kan hê.

• Kan lei tot te min voorraad met situasies dat hulle uit voorraad is
Dit sal tot verlies van verkope lei (wat wins verminder)
• Kan lei tot bykomende koste (berging, versekering) indien vlakke te hoog is
Hierdie bykomende koste verhoog bedryfsuitgawes (wat wins verminder)

IEB Copyright © 2023

1.9 Sal die **winkelassistente** tevrede wees met hul salarisbetalings vir April **en** Mei 2023?

☒ Ja ☐ Nee

Haal toepaslike syfers aan om jou keuse hierbo te motiveer.

April:
Is 1½ keer hul salaris betaal
Is waarskynlik 'n bonus betaal, aangesien dit die einde van die finansiële jaar is
Mei:
Ontvang 'n 10%-verhoging
Waarskynlik verhoging vanweë begin van nuwe finansiële jaar

OF

☐ Ja ☒ Nee

Haal toepaslike syfers aan om jou keuse hierbo te motiveer.

April:
Bestuurders het 'n 100%-bonus ontvang en assistente slegs 40%
Mei:
Bestuurders het 30%-verhoging ontvang en assistente slegs 10%

IEB Copyright © 2023

VRAAG 2 MAATSKAPPY-ONTLEDING

Verwys na die inligting aangaande Aspen Pharmacare Holdings Ltd.

2.1 Bereken die winsgrenspersentasie wat in **2021** behaal is.

17 789 / 19 977 × 100 = 89,05%

2.2 Selfs al het die bruto wins met 3,8% jaar tot jaar toegeneem, toon die handelstaat dat daar rede tot kommer is in die toekoms.

Toon deur TWEE verskillende syfers/verhoudings of persentasies te verduidelik dat bogenoemde stelling waar is.

• Selfs al het inkomste met 12,2% toegeneem, het koste van verkope met 20,9% toegeneem. Die koste neem vinniger toe as die inkomste. verduideliking syfers
• Winsgrens het afgeneem van 103,7% tot 89,0%. Indien verskaffers konstant gebly het, is dit rede tot kommer. Moet ondersoek word. verduideliking syfers

2.3 Identifiseer en haal die TWEE belangrikste redes aan waarom die **wins voor belasting** met 9,4% toegeneem het.

• Bedryfsinkomste het met 107,2% toegeneem
• Finansieringskoste en rente betaal het met 27,5% afgeneem

IEB Copyright © 2023

2.4 Verwys na die bykomende kolpunte onder die Staat van Finansiële Posisie in Inligting B en die finansiële aanwysers in Inligting C.

2.4.1 'n Vriend van jou is van mening dat Aspen hul bates depresieer deur die kostemetode te gebruik, want wanneer hulle dan enige van hul bates vir 'n **goeie prys** verkoop, sal hulle 'n groter wins op die verkoop van bates toon.

Verskaf 'n grondige redenasie waarom die kostewaarde-verminderingsmetode kan help om groter wins op die verkoop van bates te toon (in teenstelling met ander waardeverminderings-metodes).

Kostemetode verminder die waarde van 'n bate vinniger as op drawaarde, wat die boekwaarde vinniger verminder.
Indien waarde van bates vinniger verminder word, sal die wins op die verkoop van bates meer wees

2.4.2 Watter AARP-beginsel maak voorsiening vir die waardevermindering van bates?

Omsigtigheid / Paring

2.4.3 Die eksterne ouditeure sal die verkoop van bates as deel van hul jaarlikse ouditproses ondersoek. Na watter stuk ouditbewys sal hulle kyk om te verifieer dat die eiendom teen die historiese koste opgeteken is?

Titelaktes Oorspronklike verkoopskontrak Verbandkontrak/-staat Staat van eiendomsbelasting en diensgelde

2.4.4 Klassifiseer die volgende scenario as óf 'n voorkomende óf 'n regstellende óf 'n opsporende interne beheermaatreël:

Geen bate mag uit die bateregister verwyder word sonder die toepaslike handtekening van 'n direkteur nie.

Voorkomend

IEB Copyright © 2023

2.4.5 Die eksterne ouditeure is R57 miljoen vir die 2021-oudit betaal.

Kritici meen dat omdat hulle so 'n hoë fooi betaal word, ouditeure minder objektief kan wees en geneig kan wees om kommerwekkende kwessies wat in die finansiële state aanwesig is, te ignoreer.

Verskaf EEN rede waarom jy **nie** met hierdie stelling saamstem nie.

• Hul kode vereis dat hulle objektief en professioneel moet wees, en indien hulle anderpad kyk, kan hulle krimineel vervolg word en belet word om te praktiseer
• Die ouditmaatskappy word die R57 miljoen betaal, nie die werknemers wat die oudit doen nie (hulle ontvang 'n salaris)
• Beloop slegs 1,5% van die inkomste, dus aanvaarbaar

2.5 Verskaf TWEE redes waarom Aspen die eerste-in-eerste-uit-metode sal gebruik om die koste van voorraad te bepaal in plaas van die geweegdegemiddelde-metode.

• Medisyne het vervaldatums.
• Om die oudstes eerste te verkoop sal voorraadverliese vir verouderde voorraad of voorraad wat verval het, verminder.

2.6 Hoe lank sal Aspen se **eindvoorraad** hou?

Eindvoorraad / Koste van verkope × 365 13 409 / 19 977 × 365 OF × 12 244,99 of 245 dae = 8,05 maande

2.7 Bereken die netto batewaarde soos op 30 Junie 2021.

Totale ekwiteit / Getal aandele uitgereik 65 627 000 000 / 597 000 000 OF 65 627 / 597 = R109,93 = R109,93

2.8 'n Vriend bied aan om op 30 Junie 2021 jou Aspen-aandele by jou te koop vir R140 per aandeel. Sal jy sy aanbod aanvaar? Motiveer jou antwoord met redes.

☐ Ja ☐ Nee (SIEN OPSIES HIERONDER)

Indien JA (maks 1):
• Aanbod van R140 is R30,07 hoër as die boekwaarde (NBW) van die aandele
Indien NEE (maks 3):
• Selfs al is die aanbod van R140 hoër as die NBW van R109,93, dui dit slegs 'n boekwaarde aan. Vergelyk met boekwaarde
• Aandele verhandel vir R162,09 op die JSE (waar aandele verhandel word). Vergelyk met handelswaarde
• Jy sal R22,09 per aandeel verloor gevolgtrekking

2.9 Bereken die opbrengs op aandeelhouersbelang van Aspen vir **2021** en lewer kommentaar op die resultaat.

Berekening: (3 punte) Netto wins na belasting / Gemiddelde aandeelhouersbelang 4 806 / 0,5 (65 627 + 69 217) × 100 / 1 4 806 / 67 422 × 100 / 1 7,13%
Kommentaar: (2 punte)
Opbrengs het met 2,3% gedaal
Steeds 'n redelike koers vergeleke met alternatiewe beleggings

2.10 Op 30 Junie 2021 het Aspen lae hefboomfinansiering gehad.

Bereken die risiko wat op hierdie datum met Aspen geassosieer is.

Skuld : Ekwiteit 7 306 : 65 627 0,11 : 1

IEB Copyright © 2023

2.11 2.11.1 Bereken die verdienste per aandeel vir **2021**.

Netto wins na belasting / getal aandele uitgereik		
4 806 000 000 / 597 000 000	OF	4 806 / 597
= 805,03 sent		= 805,03 sent

2.11.2 Sal jy as aandeelhouer tevrede wees met die dividend wat jy in 2021 ontvang het? Verduidelik jou redenasie.

☐ Ja ☐ Nee (SIEN OPSIES HIERONDER)

Indien NEE:
Van die 805,03 sent beskikbaar vir verdeling, is slegs 262,80 sent (32,6%) aan dividende uitbetaal (Vergelyk VPA met DPA)
542,23 sent (67,4%) is deur die onderneming behou
In 2020 is geen dividende uitbetaal uit die 777,3 sent wat verdien is nie
Indien JA:
Van die 805,03 sent beskikbaar vir verdeling, is 542,35 sent behou
deur die onderneming vanweë onseker ekonomiese tye
In 2020 is geen dividende uitbetaal uit die 777,3 sent wat verdien is nie
In plaas daarvan om al die wins terug te hou, is 'n dividend wel uitbetaal om aandeelhouers gelukkig te hou

IEB Copyright © 2023

2.12 Bestudeer die volgende uittreksel (aangepas) uit die direkteursverslag vir 2021:

Na afloop van die 2021 finansiële jaar hierbo het die maatskappy met krediet-verskaffers herbeding dat R21 000 miljoen van die lenings wat in die 2022 finansiële jaar terugbetaalbaar sou wees, nou eers in die 2023 finansiële jaar terugbetaal sal word.

2.12.1 Indien die onderhandelings voor die einde van die 2021 finansiële jaar afgehandel is, hoe sou dit die Staat van Finansiële Posisie op 30 Junie 2021 beïnvloed het?

R21 000 miljoen sal van bedryfslaste afgetrek word en by niebedryfslaste bygevoeg word
(Aanvaar skuif van bedryfslaste na niebedryfslaste)

2.12.2 Bereken wat die gemiddelde opbrengs op totale kapitaal aangewend op 30 Junie 2021 sou wees **indien die onderhandelings hierbo betyds afgehandel is**.

Berekening van gemiddelde kapitaal aangewend:
= 0,5 [(65 627 + 69 217) + (7 306 + 45 873) + 21 000)]
= 0,5 [134 844 + 53 179 + 21 000]
= 0,5 [209 023]
= 104 511,50

Netto wins voor belasting + rente-uitgawe / gemiddelde kapitaal aangewend

= 5 997 + 1 223 / 104 511,50 × 100 / 1
= 7 220 / 104 511,50 × 100 / 1
= 6,91%

IEB Copyright © 2023

VRAAG 3 VERSOENINGS

Verwys na die inligting aangaande GP Tool Distributors.

Hierdie vraag bestaan uit twee dele, Deel A en Deel B.

Deel A

3.1 Voltooi die Krediteureversoening vir Februarie 2023 deur die tabel hieronder te gebruik.

Besonderhede en berekeninge	Krediteure-grootboek	Krediteure-versoening
Saldo	1 547 600	1 391 000
(a) 161 000 – 116 000	(45 000)	
(b) Korting weggelaat	(24 000)	
(c) 88 400 – 84 000		(4 400)
(d) 2 × 256 000		512 000
(e) Betaling weggelaat		(420 000)
	MOENIE OPTEL NIE	

Deel B

3.2 Voltooi die Debiteure-ouderdomsontleding vir Builder's Warehouse vir Februarie 2023.
Moenie die ouderdomsontledingkolomme optel nie.

60+ dae	30+ dae	Huidig
1 215 000 (824 500) (390 500)	243 600 679 850 (14 230) (30 250) (8 415) (2 525) (243 750)	187 240

3.3 Die eienaar het die inligting in Deel A en Deel B bestudeer, tesame met 'n e-pos wat hy van SAID ontvang het, en jou om advies oor die volgende kwessies genader:

3.3.1 Ten spyte van die lonende kontrak om aan Builder's Warehouse te verskaf **nadat** 'n 100%-winsgrens toegepas is op die voorraad wat by Adendorff Machinery Mart gekoop is, ondervind GP Tool Distributors **steeds** van tyd tot tyd kontantvloeiprobleme wanneer hulle voorraad koop.

Ontleed die likiditeitsiklus van GP Tool Distributors en lewer kommentaar daarop met betrekking tot die debiteure en krediteure. Gebruik syfers/persentasies/feite wat verskaf is om jou bevindings te motiveer.

Krediteure word binne 30 dae na aankope betaal
Debiteure het 60 dae om skuld te vereffen
Negatiewe kontantvloei aangesien geld van debiteure stadiger inkom as wat geld aan krediteure betaal word.

3.3.2 Watter advies het jy op grond van jou bevindings in Vraag 3.3.1 vir die eienaar van GP Tool Distributors om hul kontantvloei te verbeter? Gee TWEE voorstelle.

Enige 2 voorstelle × elk
Verleng betaling van krediteure tot 60 dae
Aanvaar meer kontrakte/klante
Bevorder kontantverkope
Verkort die debiteure-invordering tot 30 dae
Aanvaar ander lewensvatbare voorstelle op grond van hul antwoord in 3.3.1

IEB Copyright © 2023

3.3.3 Die e-pos wat die eienaar van SAID ontvang het, sê dat GP Tool Distributors reeds maande gelede vir BTW moes registreer. Die eienaar wil nie en beweer dat dit sy wins gaan verminder, omdat hy nou geld aan SAID moet betaal.

Verskaf die rede waarom SAID volhou dat hy reeds vir BTW moes registreer.

Omset oorskry R1 000 000 in tydperk Desember tot Februarie alleen

Verduidelik waarom die eienaar se redenasie verkeerd is en waarom registrasie as 'n BTW-ondernemer nie sy wins sal verminder nie.

BTW word bygevoeg by die prys na die winsgrens, beïnvloed dit dus nie

Totaal: 100 punte

IEB Copyright © 2023